

Шпиталі єврейські в Острозі

В Острозі існували, ймовірно, вже в XVI столітті. В акті поділу володінь Острозьких між Олександром та Янушем Костянтиновичами в 1603 р. в Острозі на частині Олександра називається “шпиталь жидівський”. Інвентар ординацької частини Острозької волості від 1621 р. на Великій Жидівській вулиці в Острозі згадує про “шпиталь зборовий”. Оскільки йдеться про споруди на різних частинах міста, то, вочевидь, маються на увазі різні об’єкти. Про “шпиталь жидівський”, який знаходився за єврейською школою на ординацькій частині, згадують також інвентар кінця XVII ст. та інвентар 1708 р., а інвентар тієї ж частини Острога 1724 р. називає “порожні плаці біля жидівського шпиталю”. Вірогідно, Жидівська вулиця на ординацькій частині розпочиналася від конвікту о. єзуїтів, тобто Колегіуму Нобіліуму, і йшла попри паркан пригородка у північно-західному напрямку аж по міський мур приблизно від сучасного перетину вул. Островського та пр-ту Незалежності уздовж пр-ту Незалежності. Шпиталь на частині О. Острозького, вочевидь, знаходився в межах єврейського кварталу у східній частині міста.

Джерела: Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004. – С. 81, 297; Archiwum Główne Akt Dawnych (Warszawa, Polska). – Zbiór Branickich z Suchej. – Sygn. 323/409. – S. 590; Archiwum państwowe w Krakowie (Polska). – Archiwum Sanguszków. Rękopisy. – Sygn. 461. – K. 379; Osadłość miasta Ostroga anno 1708 / Wyd. J. Nowicki // Rocznik Wołyński. – Równie, 1938. – T. 7. – S. 188.

Література: Вихованець Т. В. Інвентар Острога та частини Острожчини від 1708 року як джерело з історичної топографії міста // Вісник Нетішинського краєзнавчого музею. – 2003-2004. – Вип. 2-3. – С. 31; Його ж. Острозькі храми XVI – середини XVII ст. // Наукові записки. Серія “Історичні науки”. – Острог, 2008. – Вип. 13. – С.196; Його ж. Острозькі шпиталі

2 пол. XVI – XVIII ст. // Історія музейництва, пам’яткоохоронної справи, краєзнавства і туризму в м. Острозі і на Волині. – Острог, 2006. – Вип. I. – С. 83-100; Рафальський Л. Свято-Троїцький храм, бивший в г. Остроге, на Волині // Волинские епархиальные ведомости. – 1883. – № 23. – С. 669-681; № 24. – С. 696-707.

Тарас Вихованець

Шпиталі католицькі в Острозі

У роки функціонування ОА в місті було щонайменше два католицькі шпиталі. В *Актах (хроніці) острозького парафіяльного костелу* під 1620 р. є записи про ремонт одного з них. В інвентарі ординацької частини Острога від 1621 р. по вулиці Низькій згадується “шпиталь польський”. Інституція на початку XVII ст., вочевидь, ледве зводила кінці з кінцями. Станом на 1 січня 1622 року в ній нараховувалося 12 “убогих”, котрих навіть не було чим годувати. Відтак, 25 червня 1622 року, А.-А. Ходкевич (Острозька) “з урожаїв і прибутків... острозьких” учинила шпиталеві надання на провізію. 27 жовтня 1623 року та ж княгиня зобов’язала острозького пробоща доглядати за шпиталем та записала на нього 2 000 зл. Можливо, якусь опіку над закладом здійснював Анджей Кветновіч, котрому в жовтні того ж таки 1623 р. було дано “на потреби шпитальні флоренів 8”. В *Актах (хроніці) острозького парафіяльного костелу* під 1622 р. зазначені видатки “на ремонт шпиталю старого”. Про польський “шпиталь старий” за Луцькою брамою згадує в тестаменті від 14 лютого 1625 року Юрій Залеський. Чи мала інституція хоча б мінімальну систему персоналу – невідомо, та й про лікаря чи аптекаря, як це було у *Шпиталі православному*, за браком джерел говорити не можемо.

Згаданий Ю. Залеський у своєму заповіті